

Τα κύτταρα και η ομοσπονδιακή ένωση αυτονομιών, επιστήμες του ανθρώπου, Γιώργος Κουτσαντώνης, Respublica.gr, Ellogos.net

✘ Η σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα

Όπως ίσως είναι προφανές, τα πρώτα στοιχεία τα οποία θα πρέπει να λάβουν σοβαρά υπ' όψη τους όσοι έχουν την επιθυμία να διατυπώσουν νέες προτάσεις για την συγκρότηση ενός νέου πολιτισμικού ρεύματος, είναι η ανθρωποδομή και οι αναγκαιότητες της υπάρχουσας κοινωνίας στην οποία απευθύνονται.

Στο πλαίσιο της ήδη υπάρχουσας κοινωνικής συγκρότησης μπορούμε να διακρίνουμε τις επόμενες τρεις κυρίαρχες κοινωνικές εκφράσεις ή ρεύματα.

Μαζικοποιημένη Έκφραση

Στο κοινωνικό αυτό ρεύμα, εντάσσονται πολίτες που, για διαφορετικούς λόγους ο καθένας, βρίσκονται δυναμικά προσκολλημένοι στις δομές της κοινωνίας που βιώναμε μέχρι χθες και τις μεθόδους οργάνωσης που αυτή προτείνει. Σαν άτομα οι πολίτες αυτοί, μπορεί να διαθέτουν, ή όχι, ισχυρά τυπικά προσόντα. Αυτό, όμως, που τους χαρακτηρίζει είναι ο έντονος κοινωνικός φόβος της αυτοτελούς και προσωπικής έκφρασης και δράσης. Μέσα στα πλαίσια μιας μαζικοποιημένης κοινωνικής ενότητας, νιώθουν την ασφάλεια της πρωτογενούς μήτρας και βιώνουν τις μικρές χαρές μιας υποτυπώδους κοινωνικής προβολής και καταξίωσης, αναγκαίες παραμέτρους ψυχικής ισορροπίας στα πλαίσια της άξενης κοινωνίας που ζουν.

Η ψευδαίσθηση μιας κοινωνικής ισότητας που δημιουργείται μέσω πλαστών δημοκρατικών διαδικασιών, δίνει αρκετές ευκαιρίες σε όλους, άσχετα ποιοτικού ή ποσοτικού περιεχομένου, για μια κοινωνική ανέλιξη μέσα σε ένα προκαθορισμένο σύστημα ελαστικών αξιών, που εύκολα προσαρμόζονται στις ανάγκες των κοινωνικών και πολιτικών σκοπιμοτήτων.

Η χαρακτηριστική πλάνη που δημιουργείται από τις ηγεσίες αυτού του κοινωνικού ρεύματος είναι ότι όλοι έχουν ισοδύναμη γνώμη, άποψη και ψήφο επί παντός επιστητού, ακόμα και για θέματα που δεν κατέχουν, ή «πονηρά ενημερώνονται» λίγες μόλις στιγμές πριν τις «διαδικασίες» λήψης αποφάσεων.

Σημαία της άποψης αυτής είναι «η κοινή ανθρώπινη λογική» η οποία, κατά την άποψή τους μπορεί να δώσει λύση από τα οικονομικά προβλήματα του κράτους, μέχρι τα θέματα παραγωγικότητας, εισαγωγής υψηλής τεχνολογίας ή της εθνικής εξωτερικής πολιτικής.

Είναι φανερό ότι τα μέλη αυτού του κοινωνικού ρεύματος, περισσότερο από τη δυνατότητα, ή την ορθότητα των απόψεών τους ή των αποφάσεων που παίρνονται, ενδιαφέρονται για αυτές καθ' εαυτές τις διαδικασίες σαν μέσο προσωπικής τους καταξίωσης και επιβεβαίωσης.

Εξειδικευμένη έκφραση

Στο πλαίσιο αυτής της κοινωνικής έκφρασης, συμμετέχουν εκείνοι οι πολίτες που συνειδητά, ή ασυνείδητα, βιώνουν την κοινωνική πραγματικότητα της μεταβατικής περιόδου που διανύουμε.

Αρνούνται την ψευδαίσθηση της ισοπεδωτικής «ισότητας» των μαζικοποιημένων οργανωτικών δομών, όμως αδυνατούν ακόμα να συλλάβουν τον ακριβή χαρακτήρα και το περιεχόμενο της κοινωνικής οργάνωσης της κοινωνίας του μέλλοντος.

Μέσα από μία διαισθητική λογική αρνούνται την εφ' όλων των θεμάτων αυθεντία των πολιτών, διατηρώντας το δικαίωμα έκφρασης μη εξειδικευμένης άποψης, για όλα τα θέματα που τους αφορούν

και υπόκεινται στη δικαιοδοσία της κοινής ανθρώπινης λογικής.

Συγχρόνως όμως οργανώνεται σε κοινωνικές ομάδες εξειδικευμένου περιεχομένου, που ικανοποιεί τις εσωτερικές αναγκαιότητες ή κλίσεις τους. Οι οικολογικές ή πολιτιστικές ομάδες, καθώς και οι ομάδες οι ασχολούμενες με φλέγοντα κοινωνικά θέματα, τοπικού ή γενικότερου χαρακτήρα, είναι γνωστό ότι πληθαίνουν συνεχώς μετασχηματιζόμενες συν τω χρόνω σε πολιτικούς σχηματισμούς που διεκδικούν, ή καταλαμβάνουν, κοινοβουλευτικές έδρες.

Τα μέλη των κοινωνικών αυτών ομάδων, μέσα από ένα ιδιότυπο πλαίσιο οργανωτικής δομής, επιτυγχάνουν σε μεγάλο βαθμό την κοινωνική και πνευματική δραστηριοποίησή τους, με αφετηρία πάντα τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντά τους,

Είναι συνηθισμένο πλέον φαινόμενο, μέλη των κοινωνικών αυτών ομάδων να είναι καλύτερα ενημερωμένα και να εκφράζουν ορθότερες απόψεις και προτάσεις από μεγάλο αριθμό διορισμένων ψευτο-ειδικών της κοινωνίας που βιώνουμε.

Το δόγμα που φαίνεται να επικρατεί στα πλαίσια των ομάδων αυτών είναι ότι οι πολίτες έχουν μία ισχυρή ψήφο, για θέματα που λόγω φύσης ή θέσης γνωρίζουν καλά και μία ασθενή για όλα τα άλλα θέματα.

Μία τέτοια θέση, οδηγεί σε μια οργανωτική δομή και μια διαδικασία λήψης αποφάσεων όπου οι κατά φύση, ή θέση ειδικοί εκφράζουν άποψη και στη συνέχεια, η άποψη αυτή προσαρμόζεται στα κοινωνικά δεδομένα της περιόδου, αναζητώντας την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση,

Εξατομικευμένη έκφραση

Η κοινωνική αυτή έκφραση, αν και μικρή σε αριθμό ανθρώπινων μονάδων κάνει εμφανέστατη την παρουσία της μέσα στο κοινωνικό γίγνεσθαι της μεταβατικής κοινωνικής περιόδου που διανύουμε.

Στις τάξεις της περιλαμβάνει ένα σύνολο πολιτών, που αν και

κατανοούν πλήρως τον μεταβατικό χαρακτήρα της κοινωνικής δομής του σήμερα, βιώνουν, ενσυνείδητα, κοινωνικά χαρακτηριστικά μιας νέας εποχής που ίσως αργήσει πολύ να έρθει.

Αρνούνται ολοκληρωτικά τα σημερινά φθαρμένα οργανωτικά μοντέλα και τα όποια υποκατάστατά τους, αναπτύσσοντας αυτόνομο λόγο και κοινωνική δράση που υποχρεωτικά πρέπει να φέρει την προσωπική τους σφραγίδα. Κάποιοι καλλιτέχνες ή διανοούμενοι, ως έχοντες τη δυνατότητα δημοσιότητας, κάνουν έντονη την παρουσία αυτής της κοινωνικής τάσης. Στην πραγματικότητα, όμως, οι «επώνυμοι», δεν αποτελούν παρά την κορυφή ενός κοινωνικού παγόβουνου που πυκνώνει τις τάξεις των αναποφάσιστων ψηφοφόρων, ή πολιτών που μέσω λευκών ή άκυρων ψηφοδελτίων, αρνούνται ολοκληρωτικά τις νόθες κοινωνικές ή πολιτικές διαδικασίες της τρέχουσας κοινωνικής περιόδου.

Μέσα στα πλαίσια μιας οργανωτικής δομής αποδεκτής από αυτή την κοινωνική έκφραση, οι πολίτες έχουν την δυνατότητα να εκφράζουν εξατομικευμένες απόψεις, μέσα από εκδόσεις ή θεματικές συναντήσεις, που δεν αοριστολογούν, ούτε αναλίσκονται σε μανιφέστα εντυπωσιασμού και σκοπιμότητας, αλλά αναλύουν και συνθέτουν επίκαιρα κοινωνικά προβλήματα, προτείνοντας συγκεκριμένες και εφαρμόσιμες λύσεις.

Η κοινωνική αυτή έκφραση δεν αποτελεί, ασφαλώς, μια κάποια «Ελίτ», όπως θα σπεύσουν να δηλώσουν οι δογματικοί γενικολόγοι σοσιαλιστές. Απλά, το ρεύμα αυτό αγκαλιάζει ανθρώπους, που ενώ έχουν κάθε πρόθεση και δυνατότητα να δράσουν μέσα στο κοινωνικό σύνολο, δεν έχουν καμιά διάθεση η δράση και η κοινωνική δυνατοότητά τους, να γίνεται μέσον εκμετάλλευσης εκ μέρους της μαζικοποιημένης έκφρασης και πηγή διαιώνισης των δομών μιας παρακμασμένης κοινωνίας, όπως που αυτή σήμερα αντιμετωπίζουμε.

Ενισχυτικό αυτής της άποψης είναι το γεγονός ότι, το σύνολο των μελών αυτής της κοινωνικής έκφρασης, έχοντας θητεύσει επί μακρόν στις τάξεις της μαζικοποιημένης ή της εξειδικευμένης έκφρασης, έχουν αντιληφθεί τα κοινωνικά αδιέξοδα και δεν είναι

διατεθειμένα να τα υπηρετήσουν.

Από το Παλαιό στο Νέο

Είναι λοιπόν φανερό, ότι οι οικονομικά αναπτυγμένες κοινωνίες, τείνουν να διαμορφώσουν μια νέα ιδιόμορφη ταξική διαστρωμάτωση που δεν στηρίζεται μονοσήμαντα στα κλασικά φαινόμενα των οικονομικών διαφοροποιήσεων.

Τα νέα μόνιμα ρεύματα που δημιουργούνται στον ιστό των προηγμένων κοινωνιών, περιλαμβάνοντας στους κόλπους τους πολίτες διαφόρων οικονομικών στρωμάτων, συμβιώνουν μέσα σε ένα κλίμα μόνιμης, εμφανούς ή έρπουσας, σύγκρουσης, με την υπάρχουσα, εν παρακμή ίσως, αλλά ισχυρότατη ακόμα κοινωνική δομή του σήμερα, που αγωνίζεται απεγνωσμένα να διασώσει έναν κόσμο που οριστικά έχει χαθεί.

Η γιγαντιαία αυτή σύγκρουση ανάμεσα στην κοινωνία που δύει και σε εκείνη που μέλλει να την αντικαταστήσει πολύ γρήγορα, είναι το αίτιο της αποσάθρωσης των οργανωτικών δομών, των κοινωνιών που δεν αντιλαμβάνονται ότι η αντικατάσταση του παλαιού από το νέο, αποτελεί απόδειξη της υγείας μιας κοινωνίας και σαν διαδικασία, θα πρέπει να την ενθαρρύνουμε αντί να την αντιμαχόμαστε.

Τελικά το ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει η κρατούσα κοινωνική δομή είναι απλό: θα επιτρέψει στο νέο να γεννηθεί ανώδυνα μέσω μιας ομαλής φυσιολογικής διαδικασίας ή θα επιλέξει, όπως κάποιες άλλες κοινωνίες του παρελθόντος, την οδό μιας νέας δραματικής κοινωνικής σύγκρουσης;

Δρ Μάνος Δανέζης, Επίκουρος Καθηγητής Αστροφυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Πηγή: φωτογραφία: manosdanezis.gr